

horecapomaha

www.horecapomaha.sk



PODMIENKY ZAMESTNANIA NA SLOVENSKU

Pre utečencov, držiteľov dočasného
útočiska, alebo žiadateľov o azyl z Ukrajiny.



CENTER FOR INTERNATIONAL
PRIVATE ENTERPRISE

01

KEDY MÔŽU UKRAJINCI PRACOVAŤ V SR?

Občania Ukrajiny, ktorým bol umožnený vstup cez slovenskú hranicu, môžu u nás tráviť krátkodobý pobyt do 90 dní, alebo požiadať o dočasné útočisko alebo azyl. V aktuálnej situácii je pre ľudí z Ukrajiny vhodnejšie žiadať o status dočasného útočiska ako o azyl.



1. 1. POBYT S PLATNÝM BIOMETRICKÝM PASOM

S platným biometrickým pasom, sa môžu obyvatelia Ukrajiny zdržiavať na území Slovenskej republiky a schengenskom priestore 90 dní.

Počas pobytu v rámci bezvízového styku však na Slovensku nemôžete pracovať ani podnikáť.



1. 2. AZYL

Azylom sa rozumie ochrana cudzinca pred prenasledovaním z dôvodov uvedených v Dohovore o právnom postavení utečencov alebo v Ústave SR. O azyl môžu požiadať:

1. pri vstupe na územie SR na policajnom útvere v mieste hraničného priechodu alebo
2. po vstupe do SR na policajnom útvere zriadenom pri azylom zariadení (Záchytný tábor Humenné).

ZAMESTNANIE

Ak žiadateľ podal žiadosť o azyl počas trvania mimoriadnej situácie na Ukrajine má možnosť pracovať, nemôžete však podnikať. Pracovať môže len na území SR.

Ak žiadateľovi bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana (utečenec)- môže pracovať aj podnikať, je poistený vo verejnej zdravotnej poisťovni. Pracovať a podnikať môže na území SR.



1. 3. DOČASNÉ ÚTOČISKO

Dočasné útočisko sa poskytuje na ochranu cudzincov pred vojnovým konfliktom, následkami humanitárnej katastrofy alebo sústavným, alebo hromadným porušovaním ľudských práv v krajine pôvodu. Ide o najrýchlejšie poskytnutú formu ochrany, ktorá cudzincom zabezpečí prístup k ubytovaniu, strave, zdravotnej starostlivosti a umožní zdržiavať sa a pracovať v SR.

Po vybavení obdrží doklad o tolerovanom pobyte s označením „DOČASNÉ ÚTOČISKO“ (ak je v dokladoch uvedené „ODÍDENEK“ je to tiež v poriadku). Dočasné útočisko sa zatiaľ poskytuje s platnosťou do 4. marca 2023.

V aktuálnej situácii je pre ľudí z Ukrajiny vhodnejšie žiadať o status dočasného útočiska ako o azyl.

KDE JE MOŽNÉ POŽIADAŤ O DOČASNÉ ÚTOČISKO?

Osobne vo veľkokapacitných centrách, ktoré fungujú non-stop:

- **v Michalovciach:** Športová 31
- **v Nitre:** Akademická 4
- **v Bratislave:** Bottova 7

Osobne na oddeleniach cudzineckej polície vybavujú žiadosti registrácie dočasného útočiska:

- pondelok až piatok od 07.00 do 19.00 h.
- sobota, nedeľa od 07.00 do 15.00 h.

alebo **elektronicky: Registrácia o dočasné útočisko**

Bezprostredne po udelení štatútu dočasného útočiska majú odídenci prístup k týmto službám:



UBYTOVANIE

Núdzové ubytovanie na 10 dní dostane každý, kto o to požiada. Do 10 dní je potrebné si vybaviť dočasné útočisko. Viac informácií o dostupnom ubytovaní nájdete na <https://pomocpreukrajinu.sk/>. V prípade opätovného ubytovania môžu odídenci kontaktovať okresný úrad, ktorý preverí status odídenca, posledný pobyt a zarezervuje nové ubytovanie. V prípade zmeny adresy ubytovania je potrebné, aby túto skutočnosť odídenci nahlásili obci, prípadne mestu, kam sa presťahovali. K hláseniu zmeny adresy je potrebné doložiť doklad potvrdzujúci zabezpečenie ubytovania. Ak máte k dispozícii voľné kapacity vo svojom ubytovacom zariadení, môžete ich ponúknuť odídencom, ktorí u Vás pracujú, ale nemusia. Ministerstvo dopravy a výstavby SR vypláca príspevkov na ubytovanie pre podnikateľov.

Príspevok sa poskytuje vo výške:

- **7,70 € s DPH** za 1 noc ubytovania odídenca, alebo 7 € ak nie je platca DPH, ak ide o fyzickú osobu, ktorá dovŕšila vek 15 rokov,
- **3,85 € s DPH** za 1 noc ubytovania odídenca, alebo 3 € ak nie je platca DPH, ak ide o fyzickú osobu, ktorá nedovŕšila vek 15 rokov.

Informácie o postupe pri vyplácaní príspevku sú uvedené na <https://www.mindop.sk/lex-ukrajina>.



ZAMESTNANIE

Obyvatelia Ukrajiny, ktorí získali dočasné útočisko, majú rovnaký prístup k pracovnému trhu ako občania Slovenska (okrem štátnozamestnaneckých miest). Môžu sa zamestnať na pracovnú zmluvu alebo formou dohody.

Informácie o voľných pracovných miestach, o možnostiach zamestnania na území SR poskytnú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Informácie o voľných pracovných miestach, aj v ukrajinskom jazyku, sú k dispozícii na:

www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk

www.istp.sk

www.profesia.sk

www.kariera.sk



DOPRAVA

Bezplatnú prepravu odídencom poskytujú všetky vlaky so značkou ZSSK (okrem vlakov InterCity). Bezplatnú prepravu poskytnú aj medzimestské autobusy označené nápisom „bezplatná preprava“ (na žltomodrom podklade a priamo v ukrajinskom jazyku).



ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

V prípade zdravotných problémov sú odídenca ošetrení a dostanú potrebnú zdravotnú starostlivosť. Žiadatelia o dočasné útočisko majú nárok na lieky, zdravotnícke pomôcky a diietické potraviny bez doplatku, nárok na neodkladnú a potrebnú indikovanú zdravotnú starostlivosť. To znamená, aj takú zdravotnú starostlivosť, ktorú odporučí lekár vyšetrením. K dispozícii je pre nich ambulatná pohotovostná služba v príslušnom kraji či meste, alebo centrálny príjem nemocnice. Kontakty: **www.e-vuc.sk**. Bližšie informácie vrátane kontaktov na lekárov a stomatólogov nájdete aj na: **www.ua.gov.sk**.



ŠKOLSTVO

Žiadatelia o dočasné útočisko môžu navštíviť materskú, základnú alebo strednú školu, kam by chceli umiestniť svoje dieťa a podať žiadosť o zaradenie dieťaťa do školy. V prípade zaradenia dieťaťa do školy, riaditeľ zabezpečí dieťaťu realizáciu jazykových kurzov. V prípade vysokých škôl je potrebné kontaktovať konkrétnu vysokú školu, ktorá poskytne usmernenie k prijímaciemu konaniu. Všetky dôležité informácie o školstve sú dostupné na: **<https://ukrajina.minedu.sk/>**.

02

ČO BY SI MAL VEDIET O ZAMESTNÁVANÍ V SR

Obyvatelia Ukrajiny, ktorí získali dočasné útočisko, majú rovnaký prístup k pracovnému trhu ako občania Slovenska (okrem štátnozamestnaneckých miest). Môžu sa zamestnať na pracovnú zmluvu alebo formou dohody. Zákonník práce je základným predpisom, ktorý upravuje individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti s výkonom závislej práce fyzických osôb právnickými osobami alebo fyzickými osobami a ďalej kolektívne pracovnoprávne vzťahy.



Podniky HORECA využívajú pracovnú zmluvu v prípade, že sa jedná o zariadenie s celoročnou prevádzkou, pričom práca, ktorá sa vykonáva nemá sezónny charakter.

- pracovný pomer sa uzatvára pracovnou zmluvou v písomnej forme medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Jedno písomné vyhotovenie pracovnej zmluvy je zamestnávateľ povinný vydať zamestnancovi.
- V pracovnej zmluve je zamestnávateľ povinný so zamestnancom dohodnúť podstatné náležitosti, ktorými sú:
 - druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika,

- miesto výkonu práce (obec, časť obce alebo inak určené miesto),
 - deň nástupu do práce,
 - mzdové podmienky (môžu byť dohodnuté v kolektívnej zmluve, v prípade zamestnávateľov sú kolektívne zmluvy zriedkavé).
- Dohodnutý obsah pracovnej zmluvy možno zmeniť len ak sa zamestnávateľ a zamestnanec dohodnú na jeho zmene. Zamestnávateľ je povinný zmenu pracovnej zmluvy vyhotoviť písomne.



Iný pracovný vzťah – Dohoda

V podnikoch HORECA sa najčastejšie využívajú dohody o vykonaní práce a dohoda o brigádnickej práci študentov. Tieto dohody sa využívajú v prípade sezónnych zariadení, resp. zariadení, ktoré zabezpečujú služby s výraznou sezónnosťou. Často sa jedná o pracovné pozície v sezónnych prevádzkach umiestnených v strediskách s výraznou letnou alebo zimnou turistickou sezónou, ale aj v mestských hoteloch zameraných na poskytovanie konferenčné, kongresové služby, či gastro prevádzkach s letnými terasami.

Iný pracovný vzťah je vzťah založený jednou z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru:

- dohoda o vykonaní práce
- dohoda o pracovnej činnosti
- dohoda o brigádnickej práci študentov

Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa uzatvárajú iba výnimočne. Ak práca spĺňa znaky závislej práce zamestnávateľ musí so zamestnancom uzatvoriť riadnu pracovnú zmluvu.



Mzda a odmeňovanie

- Minimálna mzda pre rok 2022 je 646 € v hrubom pri plnom úväzku za mesiac, alebo 3,713 Eura za hodinu. Práce sa však radia podľa náročnosti do 6 tried a tieto sumy platia pre najnižšiu, 1. triedu náročnosti prác. Pre najzložitejšie práce (6. stupeň) je minimálna mesačná mzda 1226 € mesačne alebo 7.046 € za hodinu.

Platy v HORECA sektore v porovnaní s inými sektormi nepatria k najvyšším, ale zamestnanec s pracovnými skúsenosťami alebo zručnosťami má možnosť kariérneho rastu spojeného aj s rastom mzdy. Najfrekventovanejšie pracovné pozície ako čašník, servírka, kuchár, alebo chyžná a recepčná sú najčastejšie zaradené do stupňa 1., resp 2. to znamená, že v týchto pozíciách by sa mali uplatňovať koeficienty minimálnej mzdy.



Kde hľadať pracovné ponuky v HORECA?

Ponuka voľných pracovných miest v ukrajinskom jazyku je dostupná priamo na stránke služby zamestnanosti. Informácie o voľných pracovných miestach, o možnostiach zamestnania na území SR vám poskytnú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Informácie o voľných pracovných miestach, aj v ukrajinskom jazyku, sú k dispozícii na:

www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk

www.istp.sk

www.profesia.sk

www.kariera.sk

www.workania.eu/sk/



Čo je nelegálna práca?

Nelegálna práca je vykonávanie závislej práce fyzickou osobou pre zamestnávateľa, pričom:

- medzi zamestnávateľom a pracujúcim nie je založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce, teda nie je uzatvorená pracovná zmluva alebo dohoda,
- ak zamestnávateľ v rozpore s podmienkami podľa § 21 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. zamestnáva pracujúceho, ktorý nie je príslušníkom členského štátu Európskej únie, Islandu, Nórska, Lichtenštajnska, Švajčiarska alebo je bez štátnej príslušnosti,
- ak zamestnávateľ zamestnáva občana Ukrajiny, ktorý nemá platné pracovné víza, alebo ktorému nebol pridelený štatút dočasného útočiska.



Čo by ste mali vedieť o práci v HORECA?

Slovom HORECA sa často označujú podniky ako *HOTELY*, *REŠTAURÁCIE* alebo kaviarne – *CAFES*. HORECA podniky patria k najväčším prvozamestnávateľom. Najviac mladých ľudí získava svoje prvé pracovné skúsenosti práve v týchto podnikoch. Mnoho pracovných pozícií je vhodných aj pre ľudí, ktorí nemajú príslušnú kvalifikáciu alebo pracovné skúsenosti, rýchlo si ich osvoja. Štatistiky zároveň ukazujú, že v týchto podnikoch pracuje viac žien ako mužov.

Pred pandémiou pracovalo na Slovensku počas hlavných turistických sezón viac ako 110 tisíc ľudí. V dôsledku opatrení v boji proti pandémii počet zamestnancov klesol, no dopyt po týchto službách sa zvyšuje a zamestnávatelia ponúkajú mnoho pracovných príležitostí.



Špecifické požiadavky pre prácu v HORECA

Pre prácu v HORECA prevádzkach platí, že každý zamestnanec, ktorý prichádza do styku s potravinami alebo pokrmami musí mať:

- Zdravotný preukaz
- Odbornú spôsobilosť

Zdravotný preukaz

Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti („zdravotný preukaz“) vystavuje všeobecný lekár na základe lekárskej prehliadky. Tieto potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti platia bez časového obmedzenia.

Odborná spôsobilosť

Odborná spôsobilosť je preukázanie požadovaného vzdelania a odbornej praxe alebo úspešné vykonanie skúšky. Je osobitnou podmienkou na vykonávanie niektorých činností, napríklad pri manipulácii práci a manipulácií s potravinami a pokrmami.

Odborná spôsobilosť sa preukazuje:

- diplomom, vysvedčením vzdelávacích inštitúcií, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6 k vyhláske č. 585/2008 Z. z., alebo

- osvedčením o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti vydáva regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) na základe úspešne vykonanej skúšky pred komisiou zriadenou regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

Aby sme vám čo najviac uľahčili získanie osvedčenia, Úrad verejného zdravotníctva SR vypracoval jednotný študijný materiál, ktorý je z do veľkej časti preložený aj do ukrajinského jazyka.



03

ČO BY SI MAL VEDIET O ZAMESTNÁVANÍ OSÔB Z UKRAJINY

Obyvatelia Ukrajiny, ktorí získali štatút dočasného útočiska, majú rovnaký prístup k pracovnému trhu ako občania Slovenska (okrem štátnozamestnaneckých miest). Môžu sa zamestnať na pracovnú zmluvu alebo formou dohody v zmysle ustanovení Zákonníka práce.



Čo musí mať odídenec, aby ste ho mohli zamestnať?

Najdôležitejším je dokument potvrdzujúci štatút dočasného útočiska. Vzor dokumentu si môžete pozrieť TU.

Špecifické požiadavky pre prácu v HORECA

Pre prácu v HORECA prevádzkach platí, že každý zamestnanec, ktorý prichádza do styku s potravinami alebo pokrmami musí mať:

- Zdravotný preukaz
- Odbornú spôsobilosť

Zdravotný preukaz

Slovenská legislatíva hovorí (vyhláška č. 585/2008), že epidemiologicky závažnú činnosť pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov, môže vykonávať len osoba odborne a zdravotne spôsobilá. Zdravotná spôsobilosť je jednou z podmienok, ktorú musia mať zamestnanci a pracovníci v reštauráciách a zariadeniach spoločného stravovania.

Potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti („zdravotný preukaz“) vystavuje lekár na základe lekárskej prehliadky.

Registrácia u všeobecného lekára môže byť v niektorých regiónoch Slovenska sťažená. Spôsobené je to nedostatkom všeobecných ambulancií k potrebám obyvateľstva. Jedným z možných riešení takýchto prípadov je aj zazmluvnenie všeobecného lekára zamestnávateľom.

Odborná spôsobilosť

Odborná spôsobilosť je preukázanie požadovaného vzdelania a odbornej praxe alebo úspešné vykonanie skúšky. Je osobitnou podmienkou na vykonávanie niektorých činností, napríklad pri manipulácii s a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov.

Odborná spôsobilosť sa preukazuje:

- diplomom, vysvedčením vzdelávacích inštitúcií, ktoré sú uvedené v prílohe č. 6 k vyhláške č. 585/2008 Z. z., alebo
- osvedčením o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

Osvedčenie o odbornej spôsobilosti vydá regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) na základe úspešne vykonanej skúšky pred komisiou zriadenou regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

Úrad verejného zdravotníctva SR vypracoval jednotný študijný materiál pre získanie odbornej spôsobilosti, ktorý je z časti preložený aj do ukrajinského jazyka.